

CENA-listu: U pretplati
za čitavu god. K 48—
za polugodište K 24—
romesecno K 4—, me-
sечно K 4—, u malopro-
daji 16 fl. pojedini broj.
OGLAŠI primaju se
opravi lista trg Gustava I

HRVATSKI LIST

(izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.)

U Puli, subota 17. kolovoza 1918.

HRVATSKI LIST je
u nakladnoj tiskari JOSIP
KRMPIĆ u Puli trg
Custozza 1. Uredništvo:
Slatinska ulica br. 24.—
Odgovorni urednik IVAN
MARKON u Puli. Ruko-
pis se ne vraćaju. Cen-
rat. aus. post. Red. 36.795.

Broj 1114

Godina IV.

Prigodom rođendana Nj. Veličanstva cara i kralja Karla.

da će moji narodi, koji se danas nošeni mišiju zajedničke pri-padnosti i duboke domovinske lju-bavi, sedinile u požrtvovnom od-lučnoću na obranu od izvanjskog neprijatelja, sudelovati i na delu mirnog obnovljivanja i pomladjenja. — mojim narodima hocu da budem pravedan i ljubezan vladar. — Prožet verom u nepokolebljivu životnu snagu Austro-Ugarske, potaknut srdačnom ljubavlju k molj narodima hocu da čeo život i celu svoju snagu u ložim u službu te višake zadaće.

Iz manifesta cara Karla: "Mojim narodima" i kralja Karla: "Ugarskom narodu".

Nije tome, dugo, što je kao oluja prošla kroz novinstvo bura prosvedovanja sviju stranaka i naroda. Tom prigodom dokazalo se, da je narod u državi u pravom smislu reči dinastičan i odan caru i kralju i da smatra svog vladara onom centralnom vlastičkom, oko koje se okuplja sve, što oseća rodobubivo i verno. Dok se u svim drugim pitanjima razilaze stranke i narodi, u pitanju vernosti su svi narodi i sve stranke jedine i to je jedan, za državu veoma utešljiv pojav.

Ma da se sve stara oko toga, kako bi se drevna država Hapsburžana preporodila u modernom duhu, u novodobnom smislu, ma da je naš narod u groznitavosti sadašnjeg političkog života podelen na bezbroj suprotnih stranaka i struja, ova centralna jugalnost, koja teži za izmirenjem u federalizaciji države imade svoju stalnu os, koja sve veže i sve spaja, koja je okvir, što se neće razbiti i to je dinastičnost. Unutar tog okvira mogu se kamenečići mozaika drukčije opredeliti, ali državna je misao zaštićena: dinastijom i istovetna s dinastijom. Bit će sretniji kralj, kad će imati sretne narode.

Rodjendan cara i kralja je u istinu državni blagdan. To je jedina prilika, na kojoj si sve narodnosti širokog carstva davaju ruke složno i skladno. To je dan, koji ne poznae ni stranke ni narodnosti. Svima je jednako mno i svečan. I danasnji dan, slavit će svi narodi države unatoč užasnom i krvavom klanju na frontama, jer nije samo država, u još većoj meri je vernost prema vladaru preživela teške ove godine. U teškim ovim časovima, uprili su svi pogledi na prestolje, na Njegovo Veličanstvo. Od cara i kralja očekuju narodi, da im bude pravedni i očinski sudac. Pitana su zamršena i zapletena, ali narodi znaju, da će nastojanje carevo, da stvari iz Austrije zajednički, sretni dom za sve narode pomoći streljog i nužnog izvoja sveopćih prilika na svetu postići taj važan i glavan državni cilj. I da će doći taj dan, što nam neće doneti samo vanjski mir već i unutrašnji i da ćemo to imati da zahvalimo Nj. Veličanstvu, u to narodi veruju i to im je velika uteha u tim tužnim danima.

RATNI IZVEŠTAJI:

Austro-ugarski.

B eč, 16. (D. u.) Službeno se javlja: Talijansko bojište: Nove talijanske navale proti polohu Montozzo razbiše se na hrabroj obrani odredu 1. pukovnije carskih strelaca. Inače je u odsečku Tonale prošao jučerašnje dan bez osobitih bojnih dela. Na Monte Cimone suzbite su neprijateljske nasrtajne čete. — Albanija: Nepromenjeno. — Poglavnica generalnog stožera.

Nemački.

B eč, 11. (D. u.) Iz velikog se glavnog stanu službeno javlja: Zapadno bojište: Vojna skupina prestolonaslednika Rupprechta: Pretpoljski bojevi na Kemmelu i kod Vieux Borquina. Suzbiti su jači neprijateljski sunci južno od Lysa, kod Ayette i severno od Ancre. — Vojna skupina generala pukovnika pl. Boehna: Zapadno od Royesa jugozapadno od Noyona i zapadno od Oise. Sledile neprijateljske navale sa objiju strana Ayre, prema Lassignyu te na visinama zapadno od Oise. Južno od Thiescourt-a ostade u neprijateljievim rukama dvorac Alliche. Uostalom suzbismo njegove navale, delomice u protuudarcu. Teške je gubitke pretrpio neprijatelj u bojevima za Lassigny. Po-šetkom je šest puta uzalud jurišao te je posle desetih ogorčenih bojeva bio bačen u svoje izazne položaje. — Vojna skupina nemačkog prestolonaslednika: Na Veslei je na veće paljba nastala te je i preko noći ostala živahnja. Jučer austrijsko 34 neprijateljska letala. Poručnik Udet izvrio je svoju 54. i 55. zračnu pobedu, natpor.

Koennecke i natpor. Loerzer svoju 30., poručnik Neckel svoju 22. i 23., a poruč. Röhl svoju 21. zračnu pobedu. — Eudendorff.

Rat.

Talijanski izveštaj od 14. kolovoza: Na visoravni Ceruba (Beltiin) pokušaše neprijateljski odeli u noći od 13. o. m. da navale na naše porinute poslojane na Pajerjochu (točka 2334) i na Kraljevski šiljak (točka 3859), no behu vatrom artilerije i pešadije te ručnim bombama odbijene. U predelu Tonale, između Nocequelle i doline Genna izvede juče: naša artilerija delatnu koncentraciju vatru tako da je navela protivniku teških gubitaka. Pod zaštitom te vatre provedoše naši odeli odvažne sunke. Uspelo mu zaposesti Montello 3537 i vrh Sv. Matteo (2438). Naše čete učinile više od 100 zarobljenika, te zaplenile strojnici pušaka i mnogo materijala. Na ostaloj fronti prečiše naše baterije na različitim mestima severnih neprijateljskih crta kretnje neprijateljeve, te zapališe skladiste materijala. Na levoj obali Piave veće delatnost živahnja. Barake, skladista, železničke naprave Fucina i Orsignana u Val Sole (Tonale) bežaju delatno torpedovane od naših aparata.

Talijanski izveštaj od 15. kolovoza: U području Tonale ostala je jučer bojna delatnost dooko podne prilično živahnja; inače je preko dana bila opeta normalna. U odsečku doline Lagarina suzbile naše izvidničke ophodnje neprijateljske opredonje. Na Plave prešlo je odelenje bersaljera zapadni rukav rijeke Iskrice, se je na malenom otoku jugozapadno od Papadopolija, zaposednjom od neprijatelja, zaposelo ga je, proteralo posadu i suzbilo nadošla pojačanja. Zarobljeno 36 momaka i zaplenjeno 1 strojnu pušku. Naši saveznički letači bombardovaše kroz dan, a naši zrakoplovi kroz noć, vojničke ciljeve za neprijateljskom linijom. Sastreljen je 1 zrakoplov i 1 pripeti balon.

Francuski izveštaj od 14. kolovoza u večer: Tečajem dana nastavile su naše čete svoje napredovanje između Matza i Olse i zauzeće Ribecourt. Istočno od Melvila pošlo je za rukom našim pešadijskim jedincima, koje otkrije pripravu neke nemacke protunavale, da učine zarobljenika i to sedam časnika, između kojih dva bataljonska zapovednika i brojno momčadi. U predelima Roye i Lassigny nastavlja se artilerijski borbi.

Francuski izveštaj od 15. kolovoza posle podne: Noć je prošla u znaku dosta jakе topovske delatnosti između Avreom i Olsem. Ostao je bez uspeha neprijateljski potpali u Champagni, u odseku Les Maquises.

Izveštaj francuske istočne armije od 13. kolovoza: Umerena artilerijska delatnost na Strumi i Varadaru, živahnja na zavodu Černe i severno od Monastira. Albanija: Neprijatelj je posle višesatne topovske vatre navlio na naše čete u predelu Peroceni. Našom vatrom i našim protunavalama beše potpuno odušiven. Naši su letala pucala na artilerijsko skladiste severno i istočno od Monastira. Nemci su navelo znatnih gubitaka. Engleska letala pucala su na poljski lager severoistočno od Guegheli.

Engleski izveštaj od 15. kolovoza pre podne: Istočno od Rainecourta svršiše se teški bojevi povoljno za nas. U susedstvu pomakosmo nešto unapred našu liniju. Medju Albertom i Ayetteom zadržaće se neprestano se boreće patrule uski dodir sa neprijateljem. Na mnogim mestima postignuti su daljnji uspesi. Ukupni broj zarobljenika, učinjenih na fronti Montdidier-Albert od engleske četvrtne vojske od 8. t. m. u jutro dalje, iznosi 21.844, ukupni broj zarobljenika, učinjenih od prve francuske vojske, iznosi 8.500.

Vježba u nemačkom glavnom stanu.

B eč, (D. u.) Ponovni sastanak vladara Austro-Ugarske i Nemačke u nemačkom glavnom stanu izveo je opet na videlu iskrenu slogu i posvemljene sporazumljene pogledom na političke i vojničke zadaće te je ustanovio, da presvetli vladarično ustavu kod svibjanskih zaključaka, koji idu za pojačanjem saveza. Sastanak vladara bio je takav, te je odgovarao njihovim osobnim odosačima i interesima njihovih naroda. Vodeći džavnični vojnici i generali su temeljite i plod nosne razgovore. — Wülfsov ured javlja iz Berlina, da je nemački car primio u posebnoj audenciji vanjskog ministra Buriana i nač. gen. stožera Arta, dok je austrijski car primio u audienciji drž. kancelara grofa Hertlinga i gfm. pl. Hindenburga.

Pred pomorskom navalom na Nemačku.

Uloga neutralaca.

Stockholm, 16. (D. u.) "Svenska Dagbladet" donosi uvodni članak pod naslovom "Francuski planovi u Danskoj", gde se veli, da će se istodobno s okolnostima, što antantne čete stope ljeđa Skandinavije, prema francuskim glasovima, provesti navalu proti obali Nemačke. Kao osnovu, navodi list izjave francuskog generala Degbuya, koji je razvio značenje izravne navale na obalu Nemačke. On misli, da se mora povući neutralce osobito Holandiju i Dansku u rat. Sa neutralcima se mora postupati tako, da oni prepuste antanti razne točke, što se ima postignuti strategičkom diplomacijom. U savezu s tim ističe pisac nesilna sredstva, kojima raspolaže Amerika naprma neutralcima.

Zračna navala na Pariz.

Pariz, 15. (D. u.) Službeno. Budući da je bila u predelu severno od Pariza od straža za opažanje najavljena buka motora, beše u 10 sati u noći zapovedljivo na uzbunu radi zrakoplovaca. Obrambene su baterije čestoko pucale na zrakoplove. U području Pariza palo je više bomba. Imao se da se žali više žrtava i stvarne štete. U 12 sati i 36 časaka u noći beše uzbuna ukončena.

* Značajna godišnjica. Jučer, dne 15. kolovoza navršilo se upravo 35 godina, kad je Zagreb bio pozorištem burnih događaja. Tom su prilikom skinuti bili madžarski grbovi i natpisi u hrvatskoj prestolnici, kojima je od onda za tvek odzviono.

* Madžari i Hrvatska. "Slovenski Narod" i njegov zagrebački izvestitelj dokazuju, kako je neumestan stralički koalicije pred Madžarima. Više je nego dvojbeno, da li bi se Madžari usmeli, da budu oštiri. Na vojnički komesarijat ne mogu misliti već poradi toga, jer bi to zemlju podvrglo podbečku ruku. Novi režim ustavnim putem ne mogu uvesti, jer nemaju niti pripravnih ljudi, a kamo li komesarijat pokazuje bljetu pravu stanje stvari i ujedinjuje sve narodne ljude u jedno, u jugoslavensku nepomirljivu borbenu organizaciju. I upravo toga se Madžari najviše plaše. Koalicija ima dakle sve izglede, da bi smela sada nastupiti ofenzivno, te prisiliti Madžare na potpuno poštivanje ustava (nagodbe), ako već ne može biti govora o većemu.

* "Male Novine" organ bljiših koalicija naša dražurina i dra. Lorkovića veli, da je to shvaćanje ispravno.

* Husarek se žuri u razdoblju Češke. Kako "N. F. Presse" javlja, ustrojiti će se okružna pogađavarska za Prag i okolicu te Litomerice mesto naredom odredjenog 1. sečnja 1919. već 1. kolovoza ove godine. Nemačke se želite izvršiti dakle sve i bez obećanja!

* Međusaveznička konferencija radnika. Reuterov ured doznaće iz Moskve, da će se međusaveznička (interalijska) konferencija radnika obdržati dne 17., 18. i 19. rujna, te će biti posjetena od izaslanika socijalističkih radničkih stranaka Francuske, Italije, Grčke, Portugalske, Srbije i Kanade, te zastupnika ruske socijalno demokratske i socijalno revolucionarne stranke.

* Život u petoj godini rata. „Arbeiter-Zeitung“ bavi se u uvodniku povodom ograničenja tramvajske službe u Beču radi nestašice kola, položajem u industriji države i piše: „Upravo je radost živjeti! Danas užupstvo veća o ograničenju tramvajskog prometa. Povišica poštanskih pristojbi i železničkih tarifa stupa u 14 dana na snagu, a već nas spremaju na to, da će doskora poskupiti šećer, dok se poviša cena duhanu nalazi tek „u pripravnom stadiju“, tako da se optimisti teže, da pred uvedenjem povišice ne će više biti duhan“. — Svi kliču radi uspeha ratnih zajmova, a zaboravljaju, da je taj novac oduzet potrebitom obnovljenju društvenog produktivnog i prevozognog aparata. Impozantne brojke ratnih zajmova i kukavno stanje naših železnicu i tvornica — dve su strane iste medalje. Gde su se pre gradili strojevi i železnicu, pravimo sada topove i tanaka, i čitav je novac odredjen za financiranje države. To je tako jasno, da bi moralno videti i vojno vodstvo. Moralo bi se dati materijal i potrebite ratne sile. Generali i stožerni časnici, koji bi mogli također nešto žrtvovati, imaju odvije vojnika za lične poslove. Treba štediti s ljudima i stare puške ustaše poslati kući, da se odgoditi gospodarski sistem, jer će ga spreciti, ako rat traje, ne može doista ne može. Počet će nestajati svega, što ne možemo više graditi, jer se sva snaga i sav materijal upotrebljuje za rat, a rat nazara sve, što je u

